

**Twierdzenie.** Liczba parami nieizomorficznych grafów na  $n$  wierzchołkach to  $c_n = 2^{\binom{n}{2}(1-o(1))}$ .

*Dowód.* Mamy  $c_n \leq 2^{\binom{n}{2}}$ , bo tyle jest wszystkich możliwych zbiorów krawędzi. Mamy też  $c_n \geq \frac{2^{\binom{n}{2}}}{n!}$ , bo każda klasa izomorficzności może mieć co najwyżej  $n!$  elementów (izomorfizm oznacza właściwie przepermutowanie wierzchołków, z tym że niektóre wierzchołki mogą pełnić tę samą funkcję). Korzystając z  $n! \leq n^n$  mamy  $\log c_n \geq \binom{n}{2} - n \log n = \frac{n^2}{2}(1 - \frac{1}{n} - \frac{2 \log n}{n})$ , co kończy dowód. ■

**Twierdzenie** (Lemat o uściskach dłoni). W każdym grafie  $G$  zachodzi  $\sum_{v \in V(G)} \deg_G(v) = 2|E(G)|$ .

*Dowód.* Zliczamy  $\{(v, e) : v \in V(G), e \in E(G), v \in e\}$  – każdy wierzchołek występuje stopień razy, każda krawędź dwa razy. ■

**Definicja.** Ciąg  $d = (d_1, \dots, d_n) \in \mathbb{N}^n$  nazywamy ciągiem grafowym, jeśli istnieje graf  $G$ , w którym  $d$  jest ciągiem stopni jego wierzchołków (dla dowolnego liniowego porządku na wierzchołkach).

**Twierdzenie.** Niemalejący ciąg  $d = (d_1, \dots, d_n) \in \mathbb{N}^n$  jest grafowy wtedy i tylko wtedy, gdy ciąg  $d' = (d'_1, \dots, d'_{n-1})$  jest grafowy, gdzie

$$d'_i = \begin{cases} d_i & i < n - d_n \\ d_i - 1 & i \geq n - d_n \end{cases}.$$

Daje to algorytm sprawdzania, czy zadany ciąg jest grafowy.

*Dowód.* ( $\implies$ ) Niech wierzchołki  $v_1, \dots, v_n$  mają stopnie takie jak elementy  $d$  o odpowiednich indeksach. Rozważamy  $v_n$ . Jeśli jego sąsiedzi to  $\{v_{n-1}, \dots, v_{n-d_n}\}$ , to usuwamy go z grafu, otrzymując graf opisany ciągiem  $d'$ . W przeciwnym wypadku muszą istnieć takie indeksy  $i, j : i < j$ , że  $v_i v_n \in E(G)$  i  $v_j v_n \notin E(G)$ . Mamy  $d_i \leq d_j$ , więc musi istnieć taki indeks  $k$ , że  $v_i v_k \notin E(G)$  i  $v_j v_k \in E(G)$ . Za mieniamy krawędzie – z  $v_i v_n, v_j v_k$  robimy  $v_i v_k, v_j v_n$ , powstaje inny graf o ciągu wierzchołków  $d$ . Powtarzamy takie operacje aż sąsiedztwem  $v_n$  będzie  $\{v_{n-1}, \dots, v_{n-d_n}\}$ , wtedy usuwamy ostatni wierzchołek.

( $\impliedby$ ) Do grafu opisanego  $d'$  dodajemy wierzchołek o stopniu  $d_n$  i dołączamy go do wierzchołków o największych stopniach.

Daje nam to algorytm: ucinamy kolejne wierzchołki i zmniejszamy stopnie, jeśli w pewnym momencie się nie da, to ciąg nie jest grafowy, inaczej dochodzimy do ciągu zerowego i ciąg był grafowy. ■

**Twierdzenie.** Graf  $G$  zawiera cykl Eulera wtedy i tylko wtedy, gdy jest spójny i stopień każdego jego wierzchołka jest parzysty.

*Dowód.* ( $\implies$ ) Istnienie cyklu Eulera znaczy, że pomiędzy każdymi dwoma wierzchołkami jest spacer, a więc graf jest spójny. Do każdego wierzchołka wchodzimy i wychodzimy z niego po tyle samo razy, więc stopień każdego wierzchołka musi być parzysty.

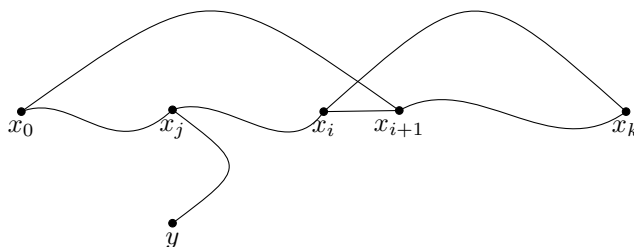
( $\impliedby$ ) Zwykle przejście DFS: zaczynamy z dowolnego wierzchołka  $v$ , z każdego kolejnego wierzchołka można wyjść, bo po wejściu "wykorzystaliśmy" nieparzystą liczbę krawędzi, czyli jakieś zostały. Jedynym wyjątkiem jest wierzchołek  $v$  – w nim się w końcu zatrzymamy. Jeśli nie przeszliśmy wszystkimi krawędziami, to ze spójności istnieje odwiedzony wierzchołek  $w$  połączony z nieodwiedzonymi krawędziami. Zaczynamy w nim DFSa po tych krawędziach, z tych samych powodów skończymy go w  $w$ . Teraz wystarczy dołączyć nowe krawędzie do poprzedniego przejścia: przy napotkaniu  $w$  przechodzimy nowym przejściem kończącym się w  $w$ , potem kontynuujemy początkowe przejście. Taką operację powtarzamy, aż nie będzie już nieodwiedzonych krawędzi. ■

**Twierdzenie** (Dirac). Niech  $n \in \mathbb{N}_3$  i niech  $G$  będzie  $n$ -wierzchołkowym grafem. Jeśli każdy jego wierzchołek ma stopień co najmniej  $\frac{n}{2}$ , to w  $G$  istnieje cykl Hamiltona.

*Dowód.* Zauważmy, że  $G$  jest spójny – inaczej można go podzielić na co najmniej 2 składowe, z których któraś ma co najwyżej  $\frac{n}{2}$  wierzchołków, więc te wierzchołki nie mogą mieć wymaganego stopnia. Rozważmy najdłuższą ścieżkę w grafie  $x_1 x_2 \dots x_k$ . Zauważmy, że jeśli  $x_0 x_k \in E(G)$ , to jeśli na ścieżce leżą wszystkie

wierzchołki grafu, to mamy cykl Hamiltona. W przeciwnym razie istnieje pewien nieleżący na ścieżce wierzchołek  $y$ , który ze spójności jest z nią połączony w pewnym wierzchołku  $x_j$ . Ścieżka  $y \dots x_j \dots x_k x_0 \dots x_{j-1}$  jest dłuższa od najdłuższej – sprzeczność. Dalej zakładamy, że  $x_0 x_k \notin E(G)$ .

Wszyscy sąsiedzi  $x_0, x_k$  leżą na najdłuższej ścieżce (inaczej można wydłużyć). Z warunku ze stopniami wynika, że z co najmniej  $\frac{n}{2}$  sąsiadów  $x_0$  i co najmniej  $\frac{n}{2}$  takich  $x_i$ , że  $x_{i-1}$  jest sąsiadem  $x_k$  ( $x_0 x_k \notin E(G)$ , więc  $x_{i-1}$  jest dobrze zdefiniowane) jeden się powtarza i jest sytuacja jak na rysunku (mamy na takie wierzchołki  $n-1$  możliwości, bo  $x_0$  nie należy do żadnej z tych grup). Jeśli na tej ścieżce znajdują się wszystkie wierzchołki w grafie, to  $x_i x_k \dots x_{i+1} x_0 \dots x_i$  jest cyklem Hamiltona. Inaczej istnieje pewien nieleżący na ścieżce wierzchołek  $y$ , który ze spójności jest z nią połączony w pewnym wierzchołku  $x_j$ . Ścieżka  $y \dots x_j \dots x_i x_k \dots x_{i+1} x_0 \dots x_{j-1}$  (lub analogiczna, jeśli  $x_j$  leży za  $x_{i+1}$ ) jest dłuższa niż najdłuższa ścieżka – sprzeczność.



■

**Twierdzenie.** Graf  $G$  jest dwudzielny  $\iff$  nie ma nieparzystego cyklu jako podgrafu  $\iff$  nie ma nieparzystego cyklu jako podgrafu indukowanego.

*Dowód.* (1  $\implies$  2) Gdyby w grafie dwudzielnym z  $V(G) = A \sqcup B$  był cykl nieparzysty, to kolejne jego wierzchołki są na zmianę w  $A$  i  $B$ , jak wybierzemy wierzchołek z  $A$  to idąc po cyklu skończymy go na wierzchołku z  $A$ , który jest połączony z początkowym – sprzeczność.

(2  $\implies$  3) Jak nie ma cyklu jako podgrafu, to nie ma też cyklu jako podgrafu indukowanego.

(3  $\implies$  1) Zakładamy, że  $G$  jest spójny – inaczej można rozważać osobno spójne składowe. Bierzymy jego drzewo rozpinające  $T$  i ukorzeniamy je w wierzchołku  $r$ . Niech  $vTw$  oznacza ścieżkę w drzewie między  $v$  i  $w$ . Definiujemy  $V_0 = \{v \in V(G) : rTv \text{ jest parzystej długości}\}$  oraz  $V_1 = \{v \in V(G) : rTv \text{ jest nieparzystej długości}\}$ . Daje nam to podział drzewa na kolejne poziomy, więc w drzewie nie ma krawędzi wewnątrz jednego z tych zbiorów. Jeśli wierzchołki  $x, y$  będące na poziomie tej samej parzystości łączy niedrzewowa krawędź  $e$ , to  $yTzTx e$  jest cyklem nieparzystym, gdzie  $z$  to najniższy wspólny przodek  $x$  i  $y$  (ścieżki  $x \rightsquigarrow z$  i  $z \rightsquigarrow y$  są tej samej parzystości). Jeśli ten cykl nie jest indukowany, to istnieją w nim dodatkowe krawędzie między wierzchołkami. Każda taka krawędź dzieli cykl na dwa cykle, z czego dokładnie jeden jest nieparzysty. Dla cyklu nieindukowanego rozważamy ten mniejszy cykl, powtarzamy to, aż dostaniemy cykl indukowany. Istnienie cyklu indukowanego daje sprzeczność, a więc podział  $\{V_0, V_1\}$  dowodzi, że graf jest dwudzielny. ■

**Definicja.** Zbiór  $M \subset E(G)$  nazywamy skojarzeniem w grafie  $G$ , jeśli  $\forall e, f \in M \quad e \cap f = \emptyset$ , czyli żadne dwie krawędzie z  $M$  nie mają wspólnego wierzchołka.

**Definicja.** Zbiór  $U \subset V(G)$  nazywamy pokryciem wierzchołkowym w grafie  $G$ , jeśli  $\forall e \in E(G) \exists u \in U \quad u \in e$ , czyli każda krawędź w grafie kończy się wierzchołkiem należącym do  $U$ .

**Definicja.** Dla grafu dwudzielnego o podziale  $\{A, B\}$  i skojarzenia  $M$  w nim definiujemy ścieżkę alternującą jako nietrywialną ścieżkę zaczynającą się w pewnym nieskojarzonym  $a \in A$  i idącą na zmianę nieskojarzonymi (z  $A$  do  $B$ ) i skojarzonymi (z  $B$  do  $A$ ) krawędziami. Ścieżka alternująca jest powiększająca, jeśli kończy się na  $b \in B$  i  $b$  jest nieskojarzony (czyli nie można jej wydłużyć). Mając ścieżkę powiększającą  $P$  można zdefiniować większe skojarzenie  $M' = M \text{ xor } E(P)$  (zamieniamy skojarzone i nieskojarzone krawędzie  $P$ , nieskojarzonych jest o jedną więcej).

**Twierdzenie** (König, 1931). Maksymalna liczność skojarzenia w grafie dwudzielnym jest równa minimalnej liczności pokrycia wierzchołkowego tego grafu.

*Dowód.* Niech  $G$  będzie grafem dwudzielnym z  $V(G) = A \sqcup B$ . Niech  $\nu(G)$  oznacza maksymalną licznosc skojarzenia, a  $vc(G)$  minimalną licznosc pokrycia wierzchołkowego. Mamy  $vc(G) \geq \nu(G)$ , bo do pokrycia wierzchołkami każdej z krawędzi skojarzenia potrzebny jest nowy wierzchołek. Niech  $M$  będzie skojarzeniem o maksymalnej licznosci. Znajdziemy pokrycie wierzchołkowe wielkości  $|M|$ , tym samym pokazując, że  $vc(G) \leq |M| = \nu(G)$ . Zdefiniujemy zbiór wierzchołków  $U$ : dla każdej krawędzi  $ab \in M$  o  $a \in A, b \in B$  jeśli istnieje ścieżka alternująca kończąca się w  $b$ , to  $b \in U$ , w przeciwnym wypadku  $a \in U$ . Mamy  $|U| = |M|$ , wystarczy pokazać, że  $U$  jest pokryciem wierzchołkowym.

Rozważmy dowolną krawędź  $ab \in E(G)$  o  $a \in A, b \in B$ . Jeśli  $ab$  jest skojarzona, to któryś jej wierzchołek musi należeć do  $U$ . Zakładamy dalej, że  $ab$  jest nieskojarzona i  $a \notin U$  (inaczej  $U$  pokrywa tę krawędź). Jeśli  $a$  i  $b$  są nieskojarzone, to dodanie  $ab$  do  $M$  zwiększa skojarzenie – sprzeczność. Jeśli  $a$  jest nieskojarzony i  $b$  jest skojarzony, to  $b \in U$  (ścieżka  $ab$  jest alternująca). Jeśli  $a$  jest skojarzony z  $b'$  (wtedy  $b' \in U$  z  $a \notin U$  i istnieje ścieżka alternująca kończąca się na  $b'$ ), to dla nieskojarzonego  $b$  można do ścieżki alternującej kończącej się na  $b'$  dołożyć  $a$  i  $b$ , tworząc ścieżkę powiększającą – sprzeczność. Dla skojarzonego  $b$  ta sama ścieżka jest alternująca, więc  $b \in U$ . Rozważyliśmy wszystkie przypadki, więc ostatecznie  $U$  jest pokryciem wierzchołkowym. ■

**Twierdzenie** (Hall, 1935). Niech  $G$  będzie grafem dwudzielnym z podziałem  $V(G) = A \sqcup B$ .  $G$  zawiera skojarzenie nasycające  $A$  (zawierające każdy wierzchołek z  $A$ ) wtedy i tylko wtedy, gdy  $\forall S \subseteq A \quad |N_G(S)| \geq |S|$ .

*Dowód.* ( $\implies$ ) Gdyby dla pewnego  $S \subseteq A$  było  $|N_G(S)| < |S|$ , to nie wszystkie wierzchołki  $S$  mogą zostać skojarzone (bo potrzebują pary z  $N_G(S)$ , a ich jest za mało), więc nie ma skojarzenia nasycającego  $A$ .

( $\impliedby$ ) Rozważmy największe skojarzenie  $M$  w  $G$  i założmy nie wprost, że nie nasycy  $A$ . Istnieje więc pewne nieskojarzone  $a \in A$ . Niech  $A' = \{x \in A : \text{istnieje ścieżka alternująca z } a \text{ do } x\}$  oraz  $B' = \{x \in B : \text{istnieje ścieżka alternująca z } a \text{ do } x\}$ . Jeśli  $B'$  zawiera nieskojarzony wierzchołek, to jest on końcem ścieżki powiększającej, co daje sprzeczność z maksymalnością  $M$ . Zatem wszystko w  $B'$  jest skojarzone i  $|A'| = |B'|$ , bo każdą ścieżkę alternującą kończącą się na czymś z  $B'$  można wydłużyć, dając element  $A'$ , a każdy element  $A'$  leży na ścieżce alternującej, która krok wcześniej zawiera element  $B'$ . Mamy z założenia  $|N_G(A' \cup \{a\})| \geq |A' \cup \{a\}| = |A'| + 1 = |B'| + 1$ . Zatem sąsiedztwo  $A' \cup \{a\}$  zawiera jakiś wierzchołek  $b \notin B'$ . Jeśli dla pewnego  $a' \in A'$  istnieje krawędź  $a'b$ , to ścieżkę alternującą kończącą się na  $a'$  można rozszerzyć o  $b$ , co przeczy temu, że  $b \notin B'$ . Podobnie jeśli istnieje krawędź  $ab$  – sama ta krawędź jest ścieżką alternującą. Mamy więc sprzeczność z tym, że  $a$  jest nieskojarzone, co kończy dowód. ■

**Definicja.** Dla zadanego porządku liniowego na sąsiadach wierzchołków  $(\leq_v)_{v \in V(G)}$ , nazywanego preferencjami wierzchołków, skojarzenie  $M$  nazywamy stabilnym, gdy  $\forall e \in E(G) \setminus M \quad \exists f \in M, v \in e \cap f \quad e <_v f$  dla każdej nieskojarzonej krawędzi istnieje powód nieskojarzenia – któryś z jej wierzchołków jest skojarzony z lepszą dla siebie krawędzią.

**Twierdzenie** (Gale-Shapley, 1962). Dla dowolnego grafu dwudzielnego  $G$  i dowolnych preferencji wierzchołków  $(\leq_v)_{v \in V(G)}$  istnieje stabilne skojarzenie.

*Dowód.* Niech  $V(G) = A \sqcup B$ . Dla dwóch skojarzeń  $M, M'$  mówimy, że  $M$  jest lepsze od  $M'$ , jeśli  $\forall b \in B \quad (\exists f' \in M' \quad b \in f') \implies (\exists f \in M \quad b \in f \wedge f' \leq_b f)$  (dla każdej krawędzi w  $M'$  istnieje nie gorsza krawędź w  $M$ ).

Niech  $M$  będzie skojarzeniem w  $G$ . Mówimy, że  $a \in A$  jest akceptowalny dla  $b \in B$ , jeśli  $ab \in E(G) \setminus M$  i  $\forall f \in M \quad b \in f \implies f <_b ab$  (jest lepszy od tego, z czym  $b$  jest aktualnie i dowolny jest lepszy od braku krawędzi). Mówimy, że  $a \in A$  jest zadowolony, jeśli  $a$  jest nieskojarzony lub jest skojarzony (z krawędzią  $f$ ) i dla każdego  $b \in B$  takiego, że  $a$  jest akceptowalny dla  $b$  zachodzi  $ab <_a f$  ( $a$  woli swojego od każdego, który by go chciał).

Zbudujemy ciąg coraz lepszych skojarzeń takich, że każdy  $a \in A$  jest zadowolony. Zaczynamy od  $M = \emptyset$ . Mając zadane skojarzenie  $M_i$  jeśli istnieje w nim nieskojarzone  $a \in A$ , które jest akceptowalne dla niepustego zbioru wierzchołków, to budujemy  $M_{i+1}$ , dodając do  $M_i$   $\leq_a$ -maksymalną krawędź  $ab$  taką, że  $a$  jest akceptowalny dla  $b$  i usuwając przedtem istniejącą w  $M$  krawędź przyległą do  $b$  (o ile  $b$  był skojarzony).

Kolejne ciągi są coraz lepsze, więc taki proces się zatrzyma (wierzchołki w  $B$  mają coraz mniej akceptowalnych wierzchołków z  $A$ ). Jednocześnie wierzchołki z  $A$  zawsze są zadowolone. Po zakończonym procesie otrzymamy skojarzenie  $M$ , w którym albo każde  $a \in A$  jest skojarzone (więc z zadowolenia nie istnieje  $b \in B$  takie, że  $a$  woli  $b$  od swojego skojarzonego wierzchołka i  $b$  woli  $a$  od swojego) albo istnieją nieskojarzone wierzchołki w  $A$ , które wtedy nie są akceptowalne dla żadnego wierzchołka  $B$ . W obu przypadkach skojarzenie jest stabilne. ■

**Twierdzenie** (Tutte, 1947). Niech  $\text{odd}(H)$  oznacza liczbę nieparzystych spójnych składowych w  $H$ . Graf  $G$  ma skojarzenie doskonałe wtedy i tylko wtedy, gdy  $\forall S \subseteq V(G) \quad \text{odd}(G - S) \leq |S|$ .

*Dowód.* ( $\implies$ ) W skojarzeniu doskonałym każda nieparzysta składowa musi mieć jakiś wierzchołek skojarzony z czymś z reszty grafu, czyli z  $S$ , zatem jeśli istnieje skojarzenie doskonałe, to  $S$  musi być w stanie przyjąć co najmniej jedną krawędź z każdej takiej składowej.

( $\impliedby$ ) Nie wprost zakładamy, że  $G$  nie ma doskonałego skojarzenia. Chcemy pokazać, że istnieje zły zbiór  $S \subseteq V(G)$ , czyli taki, że  $\text{odd}(G - S) > |S|$ . Zauważmy, że dla dowolnej krawędzi  $e$  i grafu  $G' = G + e$  zachodzi  $\text{odd}(G' - S) \leq \text{odd}(G - S)$ , bo każda nieparzysta składowa  $G'$  składa się z połączonych składowych  $G$ , z których co najmniej jedna musi być nieparzysta. Zatem wystarczy rozważyć  $G$  będące maksymalnym krawędziowo grafem bez skojarzenia doskonałego i spełniającym zadany warunek, bo w pozostałych grafach wykazana sprzeczność będzie tym mocniejsza.

Jeśli w maksymalnym krawędziowo  $G$  istnieje zły zbiór  $S$ , to nie może być w nim skojarzenia doskonałego, a więc  $G$  zawiera wszystkie możliwe krawędzie niezmnijające  $\text{odd}(G - S)$ , czyli dla  $S$  zachodzi:

Wszystkie spójne składowe  $G - S$  to kliki i każdy wierzchołek  $v \in S$  sąsiaduje z każdym wierzchołkiem w grafie. (\*)

Z kolei dla zbioru  $S \subseteq V(G)$  spełniającego (\*) możemy pokazać, że albo  $S$ , albo  $\emptyset$  jest zły. Jeśli  $G$  zawiera parzyście wiele wierzchołków, to możemy zrobić rozdzielne doskonałe skojarzenia na wszystkich parzystych składowych (to kliki, więc można łączyć dowolnie i skojarzenie na pewno istnieje), a w nieparzystych składowych po jednym wierzchołku skojarzyć z czymś z  $S$  i potem podobnie doskonale skojarzyć  $S$  i wszystkie nieparzyste składowe osobno (z parzystości  $|V(G)|$  w  $S$  zostanie parzyście wiele wierzchołków). Utworzyliśmy doskonałe skojarzenie, co dowodzi, że  $G$  ma nieparzystą liczbę wierzchołków, ale wtedy zbiór  $\emptyset$  jest zły –  $G$  musi zawierać co najmniej jedną nieparzystą składową.

Zatem istnienie zbioru spełniającego (\*) jest równoważne z istnieniem złego zbioru. Pokażemy, że  $S = \{v \in V(G) : N_G[v] = V(G)\}$  spełnia (\*). Załóżmy nie wprost, że nie spełnia, czyli w pewnej składowej  $G - S$  istnieje para wierzchołków  $\{a, a'\}$  taka, że  $aa' \notin E(G)$  (druga część warunku (\*) jest spełniona z definicji  $S$ ). Składowa jest spójna, więc istnieje w niej najkrótsza ścieżka  $abc \dots a'$ , dla której  $ab, bc \in E(G)$  i  $ac \notin E(G)$  (być może  $c = a'$ ). Zachodzi  $b \notin S$ , a więc z definicji  $S$  istnieje w grafie  $d \in V(G)$  taki, że  $bd \notin E(G)$ . Z maksymalności  $G$  graf  $G + ac$  ma doskonałe skojarzenie  $M_1$ , a graf  $G + bd$  ma doskonałe skojarzenie  $M_2$ .

Niech  $F$  będzie grafem na  $V(G)$  którego krawędzie należą do dokładnie jednego z  $M_1, M_2$ .  $E(F)$  zawiera  $ac$  i  $bd$ , a graf  $F$  jest sumą rozłącznych cykli (w których krawędzie są na zmianę w  $M_1$  i  $M_2$ ), bo każdy wierzchołek ma stopień 2 lub 0. Rozważmy cykl  $C$  zawierający  $bd$ . Jeśli nie ma w nim  $ac$ , to wystarczy wziąć na  $C$  krawędzie z  $M_1$ , a na reszcie grafu krawędzie z  $M_2$  – w ten sposób uzyskujemy skojarzenie doskonałe (nie bierzemy żadnej z krawędzi  $ac, bd$ ). Jeśli  $C$  zawiera  $ac$ , to zauważmy, że  $C$  jest parzysty (dowolny wierzchołek ma z jednej strony krawędź z  $M_1$ , a z drugiej z  $M_2$ , ale one występują na zmianę). Konstruujemy skojarzenie doskonałe: bierzemy krawędź  $ba$ , jeśli odległość między  $a$  i  $b$  na  $C$  (nie przechodząc przez  $c$ ) jest nieparzysta. W przeciwnym wypadku bierzemy krawędź  $bc$  (wtedy odległość między  $c$  i  $b$  jest nieparzysta). Dla ustalenia uwagi powiedzmy, że wzięliśmy  $ba$ . Graf indukowany na  $C \setminus \{b, a\}$  jest dwoma rozdzielnymi ścieżkami parzystej długości. Na każdej bierzemy krawędzie z tego skojarzenia, które zawiera ich końce. Na reszcie grafu bierzemy dowolne ze skojarzeń  $M_1$  i  $M_2$ . W ten sposób pokazaliśmy, że  $G$  ma skojarzenie doskonałe, co dało sprzeczność z tym, że  $S$  nie spełnia (\*). Zatem spełnia, czyli istnieje zbiór zły. ■

**Definicja.** Niech  $G$  będzie grafem i  $A, B \subseteq V(G)$ .  $A$ - $B$  ścieżką nazywamy ścieżkę  $P = (v_0, \dots, v_k)$  taką, że  $V(P) \cap A = \{v_0\}$  i  $V(P) \cap B = \{v_k\}$ .

**Definicja.** Niech  $G$  będzie grafem i  $A, B \subseteq V(G)$ .  $A$ - $B$  separatorem nazywamy zbiór  $X$  taki, że każda  $A$ - $B$  ścieżka zawiera wierzchołek z  $X$ .

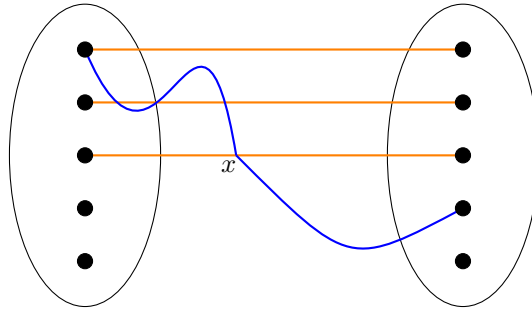
**Twierdzenie** (Menger, 1927). Niech  $G$  będzie grafem i  $A, B \subseteq V(G)$ . Minimalna wielkość  $A$ - $B$  separatora w  $G$  jest równa maksymalnej liczbie parami rozłącznych  $A$ - $B$  ścieżek.

*Dowód.* Oznaczmy minimalną wielkość  $A$ - $B$  separatora w  $G$  przez  $k = k(A, B, G)$ . Musi być ona nie mniejsza niż liczba parami rozłącznych  $A$ - $B$  ścieżek, bo separator musi zawierać co najmniej po wierzchołku z każdej z nich.

Niech  $\mathcal{P}$  będzie rodziną  $A$ - $B$  ścieżek w  $G$ . Mówimy, że  $\mathcal{Q}$  rozszerza  $\mathcal{P}$ , jeśli  $\bigcup_{P \in \mathcal{P}} V(P) \cap A \subsetneq \bigcup_{Q \in \mathcal{Q}} V(Q) \cap A$

i  $\bigcup_{P \in \mathcal{P}} V(P) \cap B \subsetneq \bigcup_{Q \in \mathcal{Q}} V(Q) \cap B$ , czyli ścieżki w  $\mathcal{Q}$  mają takie same początki i końce, co te w  $\mathcal{P}$  i jeszcze jakieś nowe. Pokażemy, że jeśli  $|\mathcal{P}| < k$ , to istnieje  $\mathcal{Q}$  rozszerzające  $\mathcal{P}$  – będzie można zwiększać rozmiar  $\mathcal{P}$  aż do  $k$ , więc największa rodzina rozłącznych  $A$ - $B$  ścieżek będzie miała co najmniej  $k$  elementów.

Ustalmy  $G$  oraz  $A$ . Przeprowadzimy indukcję po  $\left| \bigcup_{P \in \mathcal{P}} V(P) \right|$ . Baza dla  $\mathcal{P} = \emptyset$  oczywiście zachodzi (gdyby nie istniała  $A$ - $B$  ścieżka, to separatorem byłby zbiór pusty). Jeśli  $|\mathcal{P}| < k$ , to końców ścieżek w  $B$  jest za mało, aby tworzyły separator. Zatem istnieje  $A$ - $B$  ścieżka  $R$  omijająca  $\bigcup_{P \in \mathcal{P}} V(P) \cap B$ . Powiedzmy, że jej ostatni punkt wspólny ze ścieżkami z  $\mathcal{P}$  to  $x$  i leży na ścieżce  $P$  (jeśli taki punkt nie istnieje, to  $R$  jest nową rozłączną ścieżką). Oczywiście  $x \notin B$ .



Oznaczmy przez  $vT$  fragment ścieżki  $T$  od wierzchołka  $v$  do jej końca. Analogicznie  $Tv$ . Niech  $B' = B \cup V(xP \cup xR)$  oraz  $\mathcal{P}' = \mathcal{P} \setminus \{P\} \cup \{Px\}$ . Mamy  $|\mathcal{P}'| = |\mathcal{P}|$  oraz  $\left| \bigcup_{P' \in \mathcal{P}'} V(P') \right| < \left| \bigcup_{P \in \mathcal{P}} V(P) \right|$  i  $k(A, B', G) \geq k(A, B, G)$  (bo  $B \subseteq B'$ ), zatem z założenia indukcyjnego istnieje rodzina  $\mathcal{Q}'$  rozszerzająca  $\mathcal{P}'$ . Niech  $Q, Q' \in \mathcal{Q}'$  będą ścieżkami kończącymi się odpowiednio w  $x$  i pewnym  $y \notin \bigcup_{P' \in \mathcal{P}'} V(P')$

Jeśli  $y \in B' \setminus V(xP \cup xR)$ , to po wydłużeniu  $Q$  o fragment  $xP$  otrzymujemy rodzinę rozszerzającą  $\mathcal{P}$ . Dalej zakładamy, że  $y \in xP$  lub  $y \in xR$ . Jeśli  $y \in xP$ , to rozszerzamy  $Q$  o  $xR$ , a  $Q'$  o  $yP$ . W przeciwnym wypadku rozszerzamy  $Q$  o  $xP$ , a  $Q'$  o  $yR$ . W obu przypadkach otrzymujemy rodzinę rozszerzającą  $\mathcal{P}$ , co kończy dowód. ■

**Definicja.** Siecią przepływową nazywamy piątkę  $(V, E, s, t, c)$ , gdzie:

- $(V, E)$  jest grafem skierowanym (czyli  $E \subseteq V \times V$ )
- $s, t \in V$  są wyszczególnionymi wierzchołkami,  $s$  nazywamy źródłem, może być tylko początkiem krawędzi,  $t$  nazywamy ujściem, może być tylko końcem krawędzi

- $c$  jest funkcją  $c : E \rightarrow \mathbb{N}_1$  zwaną funkcją przepustowości

**Definicja.** Dla zadanej sieci przepływowej  $(V, E, s, t, c)$  przepływem całkowitoliczbowym nazywamy funkcję  $f : E \rightarrow \mathbb{N}$  spełniającą warunki:

- warunek przepustowości:  $f(u, v) \leq c(u, v)$  dla każdej krawędzi  $(u, v) \in E$
- warunek zachowania przepływu (prawo Kirchhoffa):  $\sum_{u:(u,v) \in E} f(u, v) = \sum_{w:(v,w) \in E} f(v, w)$  dla każdego wierzchołka  $v \in V \setminus \{s, t\}$

Wartością przepływu nazywamy wartość  $\text{val}(f) = \sum_{v:(s,v) \in E} f(s, v)$ .

**Definicja.** Przekrojem w sieci przepływowej  $(V, E, s, t, c)$  nazywamy każdą parę  $(S, T)$ , gdzie  $S, T \subset V$  stanowią rozkład  $V$  oraz  $s \in S, t \in T$ . Przepustowość przekroju definiujemy jako

$$c(S, T) = \sum_{\substack{(u,v) \in E: \\ u \in S, v \in T}} c(u, v),$$

a dla zadanej przepływu  $f$  przepływem przez przekrój nazywamy wartość

$$f(S, T) = \sum_{\substack{(u,v) \in E: \\ u \in S, v \in T}} f(u, v) - \sum_{\substack{(v,u) \in E: \\ u \in S, v \in T}} f(v, u).$$

**Twierdzenie.** Niech  $f$  będzie dowolną funkcją przepływu w sieci  $(V, E, s, t, c)$ . Dla każdego przekroju  $(S, T)$  zachodzi:  $f(S, T) \leq c(S, T)$  oraz  $\text{val}(f) = f(S, T)$  (w szczególności: przepływ każdego przekroju jest taki sam).

*Dowód.* Pierwsza własność wynika z wprost definicji przepustowości i przepływu. Drugą własność udowadniamy indukcyjnie po liczbie wierzchołków  $S$ : dla  $|S| = 1$  mamy  $S = \{s\}$ , wtedy teza zachodzi z definicji  $\text{val}(f)$ . Rozważmy przekrój  $(S, T)$  z  $|S| \geq 2$ . Niech  $x \in S : x \neq s$ .  $(S', T') = (S \setminus \{x\}, T \cup \{x\})$  jest przekrojem o mniejszym pierwszym zbiorze, indukcyjnie  $\text{val}(f) = f(S', T')$ . Jest  $S' \cup T = V \setminus \{x\}$ , więc mamy

$$\begin{aligned} f(S', T') - f(S, T) &= \sum_{\substack{(u_1, x) \in E \\ u_1 \in S'}} f(u_1, x) - \sum_{\substack{(x, v_1) \in E \\ v_1 \in S'}} f(x, v_1) \\ &+ \sum_{\substack{(u_2, x) \in E \\ u_2 \in T}} f(u_2, x) - \sum_{\substack{(x, v_2) \in E \\ v_2 \in T}} f(x, v_2) \\ &= \sum_{u:(u,x) \in E} f(u, x) - \sum_{v:(x,v) \in E} f(x, v) = 0, \end{aligned}$$

co kończy dowód. ■

**Definicja.** Przekrój  $(S', T')$  w sieci przepływowej nazywamy minimalnym, jeśli zachodzi

$$c(S', T') = \min \{c(S, T) : (S, T) \text{ jest przekrojem}\}.$$

Przepustowość minimalnego przekroju ogranicza z góry wartość funkcji przepływu, bo  $c(S, T) \geq f(S, T) = \text{val}(f)$ .

**Definicja.** Niech  $\mathbb{S}$  będzie siecią przepływową, a  $f$  przepływem w niej. Ścieżką powiększającą przepływ  $f$  w sieci  $\mathbb{S}$  nazywamy ciąg  $v_1, v_2, \dots, v_k$ , spełniający dla każdego  $i \in [k-1]$  warunek: albo  $(v_i, v_{i+1}) \in E$  oraz  $f(v_i, v_{i+1}) < c(v_i, v_{i+1})$  (krawędź zgodna ze ścieżką), albo  $(v_{i+1}, v_i) \in E$  oraz  $f(v_{i+1}, v_i) > 0$  (krawędź przeciwna do ścieżki)

Jeśli istnieje ścieżka powiększająca od  $s$  do  $t$ , to przepływ  $f$  można powiększyć o pewną wartość  $\text{val} \geq 1$ , zwiększając o nią przepływ na krawędziach zgodnych ze ścieżką i zmniejszając na przeciwnych do ścieżki.

**Twierdzenie** (Ford-Fulkerson, 1962). Niech  $\mathbb{S} = (V, E, s, t, c)$  będzie siecią przepływową a  $f$  przepływem w niej. następujące warunki są równoważne:

- $f$  jest przepływem maksymalnym
- w sieci nie istnieje ścieżka powiększająca od  $s$  do  $t$
- dla  $S = \{v \in V : \text{istnieje ścieżka powiększająca od } s \text{ do } v\}$  i  $T = V \setminus S$  para  $(S, T)$  jest przepływem o  $f(S, T) = c(S, T)$

*Dowód.* (1  $\implies$  2) Istnienie ścieżki powiększającej od  $s$  do  $t$  gwarantuje, że można powiększyć przepływ.

(2  $\implies$  3) Mamy  $t \notin S$  oraz  $s \in S$  (ścieżka powiększająca może być trywialna), więc  $(S, T)$  jest przekrojem. Dla każdej krawędzi  $(u, v) \in E$  takiej, że  $u \in S, v \in T$  zachodzi  $f(u, v) = c(u, v)$ , bo inaczej ścieżkę powiększającą od  $s$  do  $u$  można rozszerzyć o tę krawędź, co przeczy  $v \notin S$ . Z tych samych powodów dla każdej krawędzi  $(v, u) \in E$  takiej, że  $u \in S, v \in T$  zachodzi  $f(v, u) = 0$ . Zatem z definicji przepływu przez przekrój i przepustowości przepływu mamy  $f(S, T) = c(S, T)$ .

(3  $\implies$  1) Mamy  $\text{val}(f) = f(S, T) \leq c(S, T)$ , więc równość zamiast nierówności gwarantuje, że przepływ jest maksymalny. ■